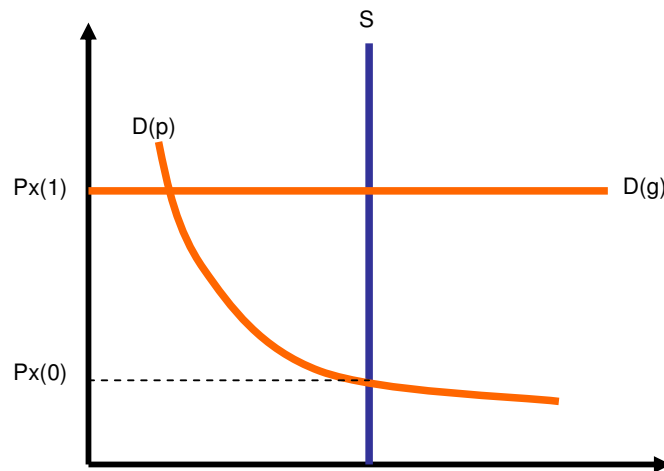

שאלה מס. 3 (תרגיל 11)

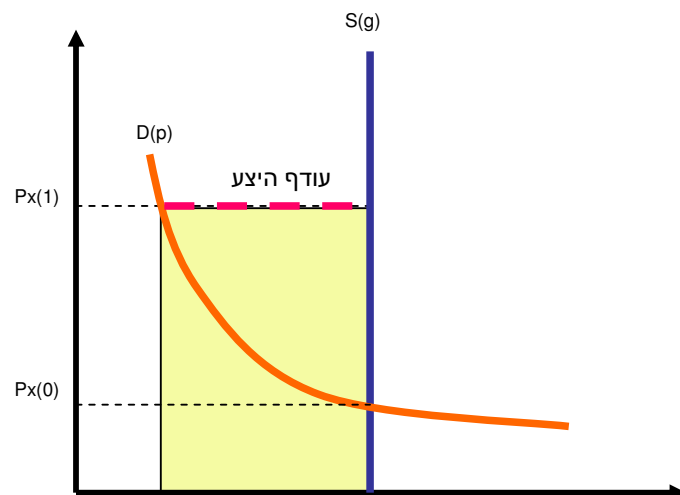
הממשלה מתערבת במשק כאשר היא חושבת שגובה המחיר שבו מתקיים שיווי המשקל במשק מסוים הוא נמוך מידי.

סעיף א'

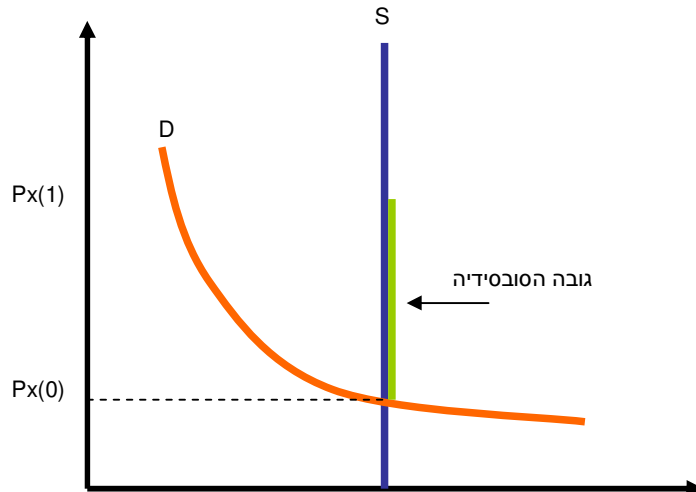
דרך ראשונה: ניתן לראות בתרשים כי עקומת הביקוש של הציבור $D(p)$ ועקומת ההיצע מגיעות לשיווי משקל במחיר $P(0)$. בדרך זו הממשלה מחליטה על מחיר מינימום (גבוה ממחיר המוצר בשוק) וקעת היא משמשת הצרכן היחיד של שוק זה. כיוון שהיא מוכנה לקנות כל כמות שהיצרן יציע לה במחיר זה, עקומת הביקוש של הממשלה $D(g)$ גמישה לחלוטין במחיר $P_x(1)$.

קעת הופכת הממשלה להיות ה"יצרן" או יותר נכון המציע ועקומת ההיצע שלה גם היא קשיחה לחלוטין (כיוון שירצו למכור כמה שיותר במחיר $P_x(1)$). בממשלה תמכור את הסחורה במחיר $P_x(1)$ ומכיוון שעקומת הביקוש של הציבור לא השתנתה הציבור ירכוש ב- $P_x(1)$ כמות קטנה יותר של מוצרים מזאת שרכש ב- $P_x(0)$. קעת ייווצר לממשלה עודף היצע (הקו הורוד בתרשים) אותו תצטרך הממשלה להשמיד (ולהפסיד עליו כסף). גובה ההפסד של הממשלה יהיה המלבן הכלוא בין עקומת ההיצע, ציר X והקו המקביל לציר ה- Y בגובה הכמות שתרכש ע"י הציבור (השטח הצבוע).

דרך שנייה: היצרן מוכר את כל תוצרתו במחיר $P_x(0)$ לצרכנים. הממשלה, לאחר קביעת המחיר אותו היא רוצה שיקבל היצרן פר יחידה, משלמת ליצרן את ההפרש בין מה המחיר שבו הוא מוכר את המוצר למחיר שבו היא הייתה רוצה שיימכר המוצר. גובה הסובסידיה הוא $P_x(1) - P_x(0)$.

סעיף ב'

מנקודת המבט של היצרנים אין כלל הבדל בין 2 השיטות. בדרך הראשונה הם מוכרים את כל תוצרתם לממשלה במחיר $P_x(1)$ ופדיונם הינו השטח הכלוא בין $P_x(1)$, עקומת ההיצע, ציר X וציר Y. בדרך השנייה הם מוכרים את כל תוצרתם לצרכנים במחיר $P_x(0)$ ופדיונם הינו השטח הכלוא בין $P_x(0)$, עקומת ההיצע, ציר X וציר Y. בנוסף, הם מקבלים סובסידיה מהממשלה בגובה השטח הכלוא בין $P_x(1)$, עקומת ההיצע, $P_x(0)$, ציר X וציר Y. התקבולת של היצרנים שווה ב-2 הדרכים.

סעיף ג'

מנקודת המבט של הצרכנים יש הבדל גדול בין 2 השיטות: דרך ראשונה: בדרך זו הצרכנים משלמים מחיר גבוה יותר עבור המוצר ומכאן שפחות אנשים יכולים להרשות לעצמם לקנות את מוצר זה. דרך שנייה: בדרך זו הצרכנים משלמים מחיר נמוך יותר עבור המוצר ומכאן שיותר אנשים יכולים להרשות לעצמם לקנות את מוצר זה.

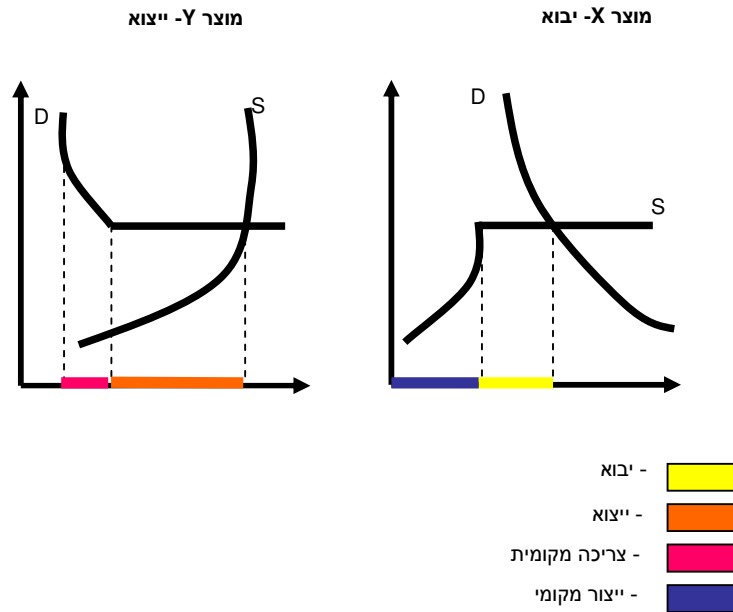
סעיף ד'

פדיון היצרנים = הוצאות הצרכנים + סבסוד הממשלה. ב-2 הדרכים הפדיון זהה. השאלה מכאן הוא באיזו דרך ההוצאות של היצרנים יותר גדולות. בתשובה זו לא ניתן לדעת כיוון שלא יודעים אם הביקוש גמיש או לא (שיפוע גדול או קטן מאחד). אפשר להניח כי:

1. בהנחה שהביקוש אינו גמיש, אז ברכישות עודפים ע"י הממשלה מוציאים יותר שקלים.

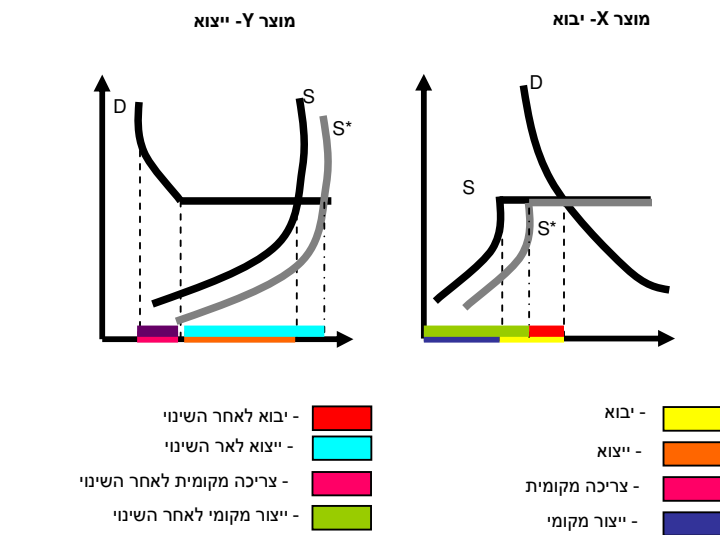
2. בהנחה שהביקוש גמיש, אז ברכישות העודפים ע"י הממשלה מוציאים פחות שקלים.

שאלה מס. 4 (תרגיל 11)
המטרה "להגדיל את היצוא ולצמצם את היבוא"
סעיף 1- מצב המוצא

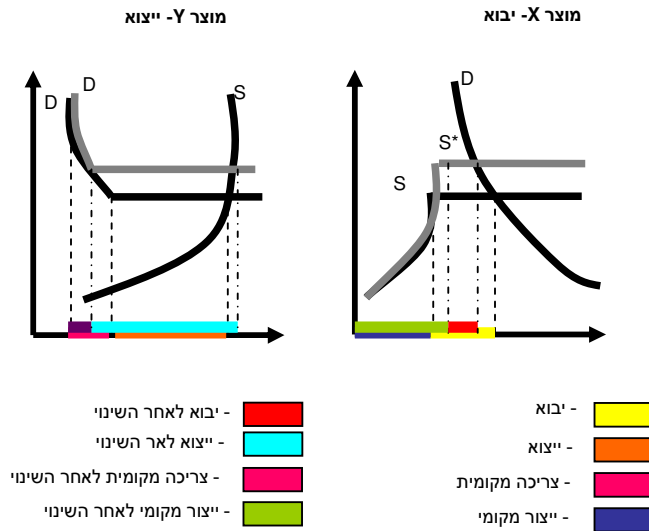
סעיף 2א'

נתינת סובסידיה לגובה 1 זוז לייצור מקומי של X ו-Y.
מוצר X: כפי שניתן לראות בתרשים רק החלק של ההיצע המקומי עולה (העקומה יורדת) עקב הסבסוד. דבר זה גורם לעלייה בייצור המקומי וירידה ביבוא של מוצר זה. הצעה זו אכן מצמצמת את היבוא ללא שינוי במחיר המוצר לצרכן.
מוצר Y: כפי שניתן לראות בתרשים כל עקומת ההיצע יורדת (ההיצע עולה) עקב הסבסוד. דבר זה מעלה את הייצור, לא משנה את הצריכה המקומית ומעלה את היצוא. הצעה זו אכן מגדילה את היצוא ללא שינוי במחיר המוצר לצרכן.

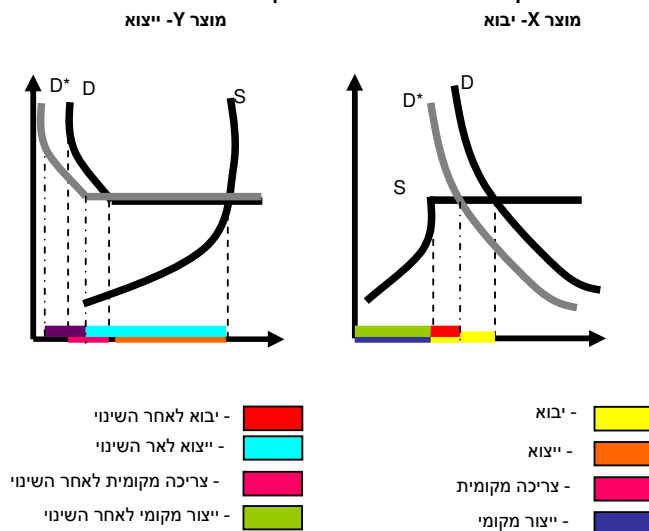
סעיף 2ב'

סובסידיה בגובה 1 זוז ליח' מיוצאת של $Y +$ מכס בגובה 1 זוז ליח' מיובאת של X .
מוצר X: ניתן לראות כי רק החלק של עקומת ההיצע ליבוא הצטמצם. הייצור המקומי גדל והיבוא קטן. הצעה זו אכן מצמצמת את היבוא אך מעלה את מחיר המוצר.
מוצר Y: ניתן לראות כי רק החלק של עקומת הביקוש לייצוא גדל. הייצור גדל, הצריכה המקומית קטנה והייצוא גדל. הצעה זו אכן מגדילה את הייצוא אך מעלה את מחיר המוצר.

סעיף 2ג'

להטיל מס של 1 זוז על הצריכה המקומית של X ו- Y .
מוצר X: ניתן לראות כי הביקוש למוצר זה כולו ירד. הייצור המקומי לא השתנה והיבוא קטן. הצעה זו אכן מצמצמת את היבוא אך מעלה את המחיר למוצר רק לצריכה המקומית (ב-1 זוז).
מוצר Y: ניתן לראות כי הביקוש המקומי בלבד ירד. הייצור המקומי לא השתנה והייצוא גדל. הצעה זו אכן מגדילה את הייצוא אך מעלה את המחיר למוצר רק לצריכה המקומית (ב-1 זוז).

סעיף 3

השינוי תלוי בגמישות של העקומות. ככל שהגמישות גבוהה יותר המס החיובי (לא סובסידיה) ישפיע פחות על עקומה זו.

שאלה מס. 4 (תרגיל 12)

סעיף 1

הצעת שר המסחר והתעשייה: ההנחה שביסוד הצעה זו היא שטבק מקטרת הוא מוצר תחליפי לסיגריות. ברגע שיורידו את המס על טבק מקטרת אנשים רבים יותר יעברו לעשן מקטרת ויפסיקו לעשן סיגריות- מכאן שבריאותם של אנשים אלו תשתפר וכן של כל האוכלוסייה בכלליות. במצב זה ישנה פגיעה נמוכה יותר במשק כיוון שאנשים לא יפסיקו לעשן כלל אלא יעברו לעישון פחות מזיק ומבחינה כלכלית- יעבירו את כספם משוק אחד לאחר- מכאן שהפגיעה הכללית במשק תהיה נמוכה יותר. השגת המטרה במקרה זה תלויה במידה שבה הצרכן רואה את טבק המקטרת כמוצר תחליפי לסיגריות. כמו כן ההצלחה תהיה גדולה יותר ככל שעקומת הביקוש של טבק המקטרת קשיחה יותר, כיוון שאז הירידה במחיר הטבק למקטרות (כתוצאה מהנמכת המס) תגרום ליותר אנשים לרכוש טבק סיגריות שיהווה תחליף לסיגריות.

הצעת שר האוצר: ההנחה שביסוד הצעה זו היא שאם מחיר הסיגריות יעלה פחות אנשים יעשנו ומכאן שבריאותה הכללית של האוכלוסייה תשתפר. השגת המטרה תלויה בקשיחות עקומת הביקוש לסיגריות. ככל שעקומת הביקוש יותר קשיחה, העלייה במחיר של הסיגריות (כתוצאה מהגדלת המס) תגרום ליותר אנשים להפסיק לרכוש אותם.

שאלה מס. 5 (תרגיל 12)

סעיף א'

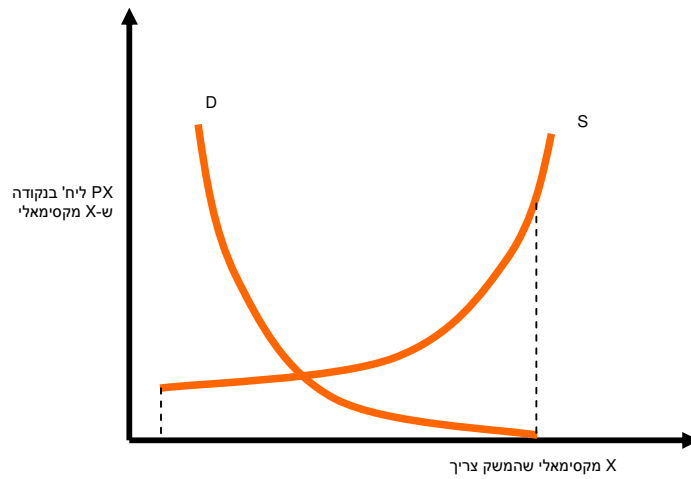
ההנחה עליה מבוססת ההצעה לקבוע מחיר סמלי היא שבמקום שהממשלה לא תקבל כלום על התרופות היא תוכל לקבל קצת. לדוגמא: נניח רכשה 100 ק"ג תרופות במחיר 10 ₪ לק"ג כלומר שלמה 1,000 ₪. במקום שיהיה לה הפסד של 1,000 ₪ + הפסד על מערכת הרכישה והחלוקה של התרופות, הצרכן ישלם לדוגמא 1 ₪ לק"ג תרופה ובכך ההפסד של הממשלה יצטמצם ב-100 ₪.

סעיף ב'

משרד הבריאות טוען כי התקבולת מהמחיר ה"סמלי" תהיה כל כך קטנה עד שתממן רק את מערכת הגבייה של אותה תקבולת. במצב המוצא הממשלה סופגת גם את עלויות החלוקה של התרופות. טענה זו אינה נכונה כיוון שאם מחיר התרופות יעלה המשק בכללותו ייצרו פחות תרופות ולכן התשלום של הכולל של הממשלה יקטן. בנוסף הממשלה תקבל גם הכנסה מהציבור מכאן שחיסכון זה בהכרח יכלול את עלויות הגבייה.

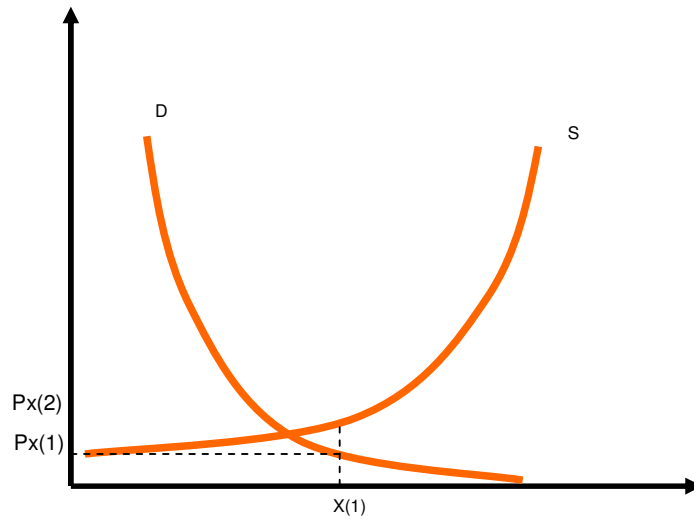
סעיף ג'

במצב המוצא הממשלה רוכשת את התרופות לפי הכמות שהמשק היה רוכש אם מחירן היה 0 ₪- כלומר: רוכש את כל התרופות שהמשק צריך כדי להתקיים. מצב זה מתואר בתרשים הבא:

השטח הכלוא בין 2 הקווקווים, עקומת ההיצע וציר X, הוא סך עלויות הממשלה.

לפי ההצעה יקבע מחיר מקסימום נניח בגובה $P_x(1)$ (הנמוך משיווי המשקל במשק), אותו ישלם הציבור, כמובן שכאשר המחיר עולה הצריכה יורדת וכעת המשק יצרוך $X(1)$. אך היצרנים דורשים יותר מ- $P_x(1)$ (יותר ממה שהצרכן מוכן לתת) עבור $X(1)$ הם דורשים $P_x(2)$. את ההפרש בין $P_x(1)$ ל- $P_x(2)$ תשלם הממשלה.

סך עלויות הממשלה במקרה זה הינו השטח הכלוא בין עקומת ההיצע, $X(1)$, ציר X, וציר Y.

חיסכון הממשלה הינו הפרש 2 השטחים שהוצגו בתרשימים הקודמים. החיסכון מוצג בתרשים הבא בשטח הכלוא בין 2 הקווקווים, ציר X ועקומת ההיצע.

